

Čas (časovost, časování)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 7. 1. 2007

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 7. 1. 2007

Čas (časovost, časování)

Předpokládejme, že teoretičtí fyzici-kosmologové oprávněně předpokládají, že čas „začal“ „probíhat“ v okamžiku, kdy se Velkým Třeskem „ustavil“ náš Vesmír. Takto chápaný „čas“ od té doby probíhá všude, kde se v našem Vesmíru něco odehrává (děje) (zatím víme nebo se aspoň domníváme, že víme, že nikoli stále stejnou „rychlostí“, podle teorie relativity), a že nelze mluvit o nějakém jednotném čase pro celý Vesmír. („Probíhání času možná začalo ve „stejný“ okamžik, ale pak se to probíhání začalo podle okolností v daném regionu měnit a navzájem odlišovat, takže např. dnes nelze počítat s nějakou skutečnou „současností“ na místech velmi od sebe vzdálených.) Mám za to, že na základě těchto údajů (teoretických fyziků) lze uzavřít 1) že průběh času (takto chápaného) je bytostně spjat s „reálným“ děním, 2) že tento čas není ovšem s tímto „reálným“ (událostným) děním přímo totožný, nýbrž že každé takové dění „vytváří“ ve svém nejbližším okolí jakési časové pole, které se překrývá a prolíná s časovými poli, jež kolem sebe vytvářejí jiná událostná dění, takže výsledkem je jakýsi místní „čas“ (možná ne zcela přesně vymežitelný, poněkud asi „neostrý“ či přibližný „čas“), společný všemu událostnému dění příslušného regionu (oblasti). Už tímto úsudkem se dostáváme k nutnosti odlišení „času“, který je časem vlastního, „vnitřního“ průběhu události, od tohoto relativně „obecného“ času do kterého se onen „vnitřní“ čas pravého událostného dění promítá, do něhož proniká a v němž se tento „vnitřní“ čas této i každé další události podílí na ustavení a udržování onoho „obecného“ času resp. onoho ne zcela přesně vymezeného „časového pole“ (který je pro událost samu vlastně jejím „pozadím“, „okolím“ či „prostředním“, částí jejího „osvětí“). Spolupůsobení každé z událostí, která má svůj vlastní (sobě vyměřený) „čas“ na onen „čas obecný“ je pochopitelně možné jen za předpokladu, že tento obecný čas už byl ustaven, že se už ustavil, takže je možné jej ovlivnit (a to ne zcela „zvenčí“, neboť každá událost to může dělat jen uprostřed ostatních událostí, bez nichž by obecného času vůbec nebylo). Platí-li to, co nám teoretičtí fyzici říkají, že reálné částice a reálná kvanta mají nesrovnatelně delší vyměřený „čas“ svého „života“ (svého trvání), mohli bychom ještě uzavřít, že onoho prodloužení „času života“ každé reálné částice (nebo reálného kvanta) se každé takové částici (či kvantu) dostává právě díky ostatním událostem a prostřednictvím onoho „obecného“ času, který je na nich závislý.

(Písek, 070107-1.)